

Interreg

EUROPEAN UNION

Danube Transnational Programme
WACOM

WACOM ПРОЈЕКАТ

управљање ванредним стањима на водама

Импресум

Издавач: Међународна комисија за слив реке Саве, Загреб (Хрватска), Кнеза Бранимира 29
Тел. +385 1 488 69 60, Е-mail: isrbc@savacommission.org

Уредник: Само Грошељ

Редакција: др. Примож Бановец (Универзитет у Љубљани),
Ксенија Ренко (Јупитер стратешко саветовање д.о.о.)

Дизајн и штампа: Оптимум Дизајн д.о.о.

Брошура WACOM-а објављена је у оквиру пројекта Управљање ванредним ситуацијама у сливу реке Саве (WACOM). Пројекат је кофинансиран из фондова Европске уније (EDRF, IPA).

Брошура WACOM-а доступна је на интернет страници www.interreg-danube.eu/approved-projects/wacom

Фото: Бошко Тинтор

Фото: Владимир Ђинић

Управљајмо БОЉЕ катастрофама у области вода!

Премда се чини да је у нашим животима све под контролом, тај привидни мир се може променити у само једном трену. Обилне кише могу да претворе благи поток у бујицу, а мирну реку у разоран водоток. Индустрије које користе и транспортују опасне супстанце могу да проузрокују случајно загађење воде великих размера. Такви догађаји не погађају само локално окружење. Њихове последице могу да угрозе и знатно веће подручје, а у многим случајевима чак пређу државне границе. Како би одговориле на те и сличне изазове, Босна и Херцеговина, Хрватска, Србија и Словенија потписале су Оквирни споразум о сливу реке Саве (Оквирни споразум, ФАСРБ), са циљем одрживог управљања водама и спровођења мера за спречавање и смањење негативних последица оваквих катастрофа. За даље спровођење Оквирног споразума неопходно је активно укључивање институције на различитим нивоима и секторима те развој алата и процедура за

побољшање управљања таквим догађајима.

Пројекат WACOM, кофинансиран ЕУ средствима, добар је пример прекограничног пројекта који унапређује сарадњу између институција и омогућује спровођење побољшаних поступака управљања и одговора на катастрофе и акциденте.

На бази постојећих информација развијени су алати и процедуре за побољшање размене информација пре и током катастрофа у сливу реке Саве. Исти су тестирани током штабних вежби у којима су учествовали представници сектора управљања водама, цивилне заштите, полиције, спасилачке службе и други. На основу анализе вежби и практичних радионица, предложена је стратегија за побољшање спровођења Оквирног споразума и повезаних протокола на транснационалном нивоу. Како би то подржао и у циљу побољшања управљања катастрофама које прете људима и воденом екосистему реке Саве, пројекат WACOM обезбедио је оквир за имплементацију развијених алата и протокола.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ о WACOM пројекту

ГЛАВНИ ЦИЉ

Смањење ризика за животну средину повезаних са акцидентним загађењима и поплавама.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Унапређене транснационалне процедуре за одговор у случају акцидентног загађења и поплава
Побољшана транснационална сарадња између сектора цивилне заштите, управљања водама и пловидбе
Ефикаснији заједнички одговор у случају акцидентног загађења/поплаве у међународном сливу реке Саве

ГЛАВНИ РЕЗУЛТАТ

Смањен ризик изазван акцидентним загађењем и поплавама транснационалних димензија јачањем транснационалне и међусекторске сарадње

ВРЕМЕНСКИ ОКВИР

јул 2020. године– децембар 2022. године

БУЏЕТ

1.570.581.00 ЕУР

ПРОЈЕКТНИ ПАРТНЕРИ

Словенија:

Универзитет у Љубљани (УЛ-Водећи партнер), Словенска агенција за воде (ДРСВ), Хидроелектране реке Доње Саве (ХЕСС)

Хрватска:

Хрватске воде (ХВ), Министарство мора, промета и инфраструктуре (ММПИ)

Босна и Херцеговина:

Удружење за управљање ризиком АЗУР, Републичка управа цивилне заштите Републике Српске (РУЦЗ)

Србија:

Институт Јарослав Черни (ИЈЧ)

Међународни:

Међународна комисија за слив реке Саве (ИСРБЦ)

СТРАТЕШКИ ПАРТНЕРИ ПРОЈЕКТА

Хрватска:

Хрватски хидрометеоролошки завод, Лучка управа Славонски Брод

Босна и Херцеговина:

Агенција за водно подручје реке Саве, Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске, Јавна установа Воде Српске, Лука Брчко

Србија:

Јавно водопривредно предузеће “Србијаводе”, Републички хидрометеоролошки завод Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичка дирекција за воде

Међународни:

Међународна комисија за заштиту реке Дунав

Пројекат је кофинансиран из фондова Европске уније (ЕРДФ, ИПА)

Повезани путем

Др. Примож Бановец (УЛ)

Примарна сврха пројекта је да се развију алати који подржавају ефикасан и ефикасан транснационални одговор у случају ванредних догађаја, узимајући у обзир спљошеност институционалног оквира и процеса у различитим земљама.

Сузана Стражар (ДРСВ)

Пројектом WACOM могли бисмо побољшати процедуре и протоколе који треба да се спроводе у случају акцидентног загађења и поплава.

Др. Амброж Божичек (ХЕСС)

ХЕСС је снажно укључен у ванредне догађаје на реци Сави. Неопходно је ојачати ефикасан заједнички одговор у хитним случајевима.

Томислав Новосел (ХВ)

WACOM несумњиво може да помогне побољшању и јачању сарадње између учесника у систему управљања непредвиђеним ситуацијама.

Др. Душка Кунштек (ММПИ)

Улога министарства у пројекту је усклађивање националних прописа и процедура у међусекторским и међународним оквирима ради побољшања оперативног одговора у случају акцидентних ситуација.

Јована Рашета Бастић (ИСРБЦ)

Пројекат WACOM сматра се једним од значајних корака према даљем унапређењу прекограничне сарадње у спровођењу мера заснованих на стратешком оквиру Савске комисије.

Харис Делић (АЗУР)

Пројекат ће значајно допринети превенцији, заштити и управљању поплавама и загађењима, развојем механизма, алата и вежби.

Др. Роберт Микац (АЗУР)

Спроведене штабне вежбе у пројекту WACOM представљају одличан алат за проверу процедура, планова, координације и комуникације између различитих институција.

Милан Новитовић (РУЦЗ)

Битно је повећати регионалну повезаност која доприноси бржем и ефикаснијем одговору, комуникацији и разумевању између различитих институција током поплава и акцидентних загађења.

WACOM

в

Фото: Ивица Брлић

Фото: Ивица Брлић

Територијалне потребе и ИЗАЗОВИ

Поплаве и загађења убрајају се у најчешће и најскупље катастрофе. Такве ситуације прате разорни и штетни догађаји који негативно утичу на људске животе, имовину и животну средину

Слив реке Саве је централни речни слив југоисточне Европе са укупном површином од око 97.700 км² који обухвата 12% подручја слива реке Дунав и представља његов најзначајнији подслив. Својом изузетном биолошком и пејзажном разноврсношћу слив Саве оплемењује карактеристике дунавског слива. С највећим комплексом алувијалних мочвара и великих низијских шумских комплекса, река Сава представља јединствен пример реке са још увек нетакнутим поплавним подручјима што значајно ублажава поплаве и подстиче биоразноврсност. Подручје слива простире се на територије шест држава: Словенију, Хрватску, Босну и Херцеговину, Србију, Црну Гору и Албанију. Укупна популација првонаведених пет земаља је око 18 милиона, а половина становништва живи у сливу реке Саве. Албанија је изостављена из ове анализе јер њеној територији припада само незнатан део слива.

Баш као и остатак света у модерно доба, слив реке Саве сведочи све бржим климатским променама које се манифестују у све чешћим екстремним

временским условима, а који за последицу имају између осталог и поплаве. Истовремено, загађење представља велики еколошки ризик. Стога се поплаве и загађења сматрају најчешћим и најскупљим катастрофама, а такве ситуације последично прате разорни и штетни догађаји који негативно утичу на људске животе, имовину и животну средину. Такође, старење инфраструктуре, економски раст, а посебно све интензивнији превоз опасних материја путевима, железницом и рекама у великој мери повећавају опасност од акцидената који утичу на животну средину, воду и водени екосистем.

Последње катастрофалне поплаве које су се догодиле средином маја 2014. биле су узроковане обилним падавинама на великом подручју слива реке Саве. Тада је поплавни талас имао изненађујуће брз раст за тако велику реку и трајао све до почетка јуна 2014. Поплаве су погодиле више од 2,5 милиона људи, а чак 79 особа је смртно страдало. Процењена штета била је више од 3,8 милијарди евра.

У последњих неколико година, догодила су се два велика акцидентна

Фото: Предраг Зец

загађења која су утицала на воду и водени екосистем., на реци Спречи у Босни и Херцеговини 2018.године и 2019. Године на реци Рижани у Словенији. Недавно истраживање реке Спрече показује да је биоразноликост у стварној опасности због смањења броја риба и нестанка рибљих врста. Истовремено, акцидент на железничкој прузи Љубљана-Копар угрозила је реку Рижану која је извор питке воде за словеначко приморско крашко подручје.

Све недавне катастрофе везане уз поплаве и загађења истичу потребу за добром сарадњом институција на националном и прекограничном нивоу, као и за ефикаснијим одговором и управљањем ситуацијама које се догађају. Од изузетне важности је укључење промишљених и проактивних политика које прате, планирају и управљају ризицима од поплава и загађења. Прави изазов за управљање ванредним догађајима у будућности је развој отпорних система, механизма и решења која добро функционишу у неизвесним и промјенивим условима.

Механизми за размену информација током ванредних ситуација већ постоје на нивоу слива реке Саве. Географски информациони систем за слив Саве (СаваГИС), Хидролошки информациони систем за слив Саве (СаваХИС), Систем за прогнозу и упозоравање на опасност од поплава и узбуђивање у сливу реке Саве (Sava FFWS) и Систем раног упозоравања на опасност од акцидената (AEWS) на нивоу слива реке Дунав. Ови системи пружају основне податке и информације о речном сливу и поплавама, тренутне податке о водостајима и протицајима те прогнозе и поруке упозорења у случају прекограничног загађења. Упркос томе, током недавних акцидентних загађења и екстремних поплава доказано је да механизми одговора још увек недостају. Транснационална и међусекторска интеракција између институција надлежних за управљања водама и цивилне заштите такође је идентификована као област у којој би сарадњу требало значајно унапредити.

Фото: Бранислав Станковић

СВЕ НЕДАВНЕ КАТАСТРОФЕ ВЕЗАНЕ УЗ
ПОПЛАВЕ И ЗАГАЂЕЊА УКАЗУЈУ НА ПОТРЕБУ
ЗА ДОБРОМ САРАДЊОМ ИНСТИТУЦИЈА НА
НАЦИОНАЛНОМ И ПРЕКОГРАНИЧНОМ НИВОУ

ПРАВНИ ОКВИР

пројекта WACOM

Потписнице Оквирног споразума о сливу реке Саве предузимају мере за спречавање или ограничавање опасности те смањење и уклањање штетних последица поплава и инцидентата, а које укључују и супстанце опасне по воде

Препознајући изузетну важност прекограничне сарадње, потписнице Оквирног споразума о сливу реке Саве (ФАСРБ) - Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина и Србија - предузимају мере за спречавање или ограничавање опасности те смањење и уклањање штетних последица поплава и инцидентата, а које укључују и супстанце опасне по воде. Потписнице споразума су такође дужне да успоставе координисани или заједнички систем мера, активности, упозорења и узбуњивања у случајевима ванредних утицаја на водни режим. На основу Оквирног споразума, потписнице су закључиле протоколе који, између осталог, обухватају заштиту од поплава и спречавање загађења вода узрокованог пловидбом.

Пројекат WACOM подржава имплементацију два важећа протокола: Протокола о спречавању загађења вода узрокованог пловидбом и Протокола о заштити од поплава. Усклађивање Протокола о ванредним ситуацијама планира се у скорој будућности.

У области цивилне заштите прекограничну сарадњу карактеришу три различита, али међусобно комплементарна механизма. Прво, свака држава појединачно има потписане билатералне споразуме о сарадњи са другим државама у

пружању помоћи у случају великих акцидентата и катастрофа. Други ниво сарадње је регионални механизам под називом Иницијатива за превенцију и спремност у случају катастрофа за југоисточну Европу, уз помоћ кога земље потписнице размењују искуства и најбоље праксе. Трећи оквир сарадње је механизам Европске Уније за цивилну заштиту који укључује све земље слива реке Саве.

Сви горе наведени документи представљају јак правни оквир за спровођење WACOM пројекта.

Фото: Јадранко Маркоч

Фото: Предраг Зец

МАПИРАЊЕ

институција и процедура

Све институције у земљама слива реке Саве, мапирани су и упознате са постојећим важећим процедурама за одговор у случају ванредних ситуација у области цивилне заштите, управљања водама, и речне пловидбе

Процес идентификације статуса од кључне је важности у спровођењу WACOM пројекта. Главни разлог је потреба дубље анализе стања свих процедура, активности и координације, како би се надоградиле постојеће и употпуниле оне које недостају.

Горе наведена активност спроведена је на почетку пројекта. Процес мапирања односи се на мапирање институција и поступака који се тичу координисаног планирања и давања одговора у случају специфичног догађаја. Све институције које су од стратешког, тактичког и оперативног значаја у земљама слива реке Саве, мапирани су и упознате са постојећим важећим процедурама за одговор у случају ванредних ситуација у области

цивилне заштите, управљања водама, и речне пловидбе.

Процес мапирања спроведен је на три различита нивоа. На првом нивоу је спроведено квалитативно десктоп истраживање јавно доступних интернет страница свих релевантних институција. На другом нивоу је направљен попис свих релевантних институција и поступака за фазе приправности, одговора и ублажавања у случају акцидентног загађења, поплава и питања везаних уз цивилну заштиту. На трећем нивоу је успостављена база података. Крајњи резултат процеса мапирања је опсежна база прикупљених и обрађених података која је имала изузетну важност у реализацији наредних пројектних задатака везаних за прикупљене и анализирани податке.

Развој WACOM

Фото: Ивица Брлић

АЛАТА

Одговор на ванредне догађаје у области вода изразито је хетероген и захтева сарадњу различитих сектора и институција за управљање водама те приватних заинтересованих страна и корисника вода

Пројекат WACOM бави се такође и специфичним изазовима побољшаних одговора у случају акцидента у области вода, као што су акцидентно загађење и поплаве. Одговор на ванредне догађаје у области вода изразито је хетероген и захтева сарадњу различитих сектора и нивоа управљања, од управљања водама, цивилне заштите, пловидбе, полиције, посебних јединица до органа власти, регионалних институција, локалних самоуправа, те приватних заинтересованих страна, корисника вода итд.

Посебан изазов WACOM пројекта био је идентификација одговарајућег алата у мноштву међународних алата

за размену информација и побољшану координацију. Притом је утврђено да су три од четири земље учеснице користиле поступке управљања акцидентима које је дефинисао Национални систем управљања несретним случајевима САД-а (NIMS) и његов засебни део - Командни систем инцидентима (ICS). Контекст ICS IAP - "Incident Action Plan" - идентификован је као прикладан за дефинисање кључних прекограничних процеса за ванредне догађаје разматране у оквиру WACOM пројекта. Наравно, притом су била потребна одређена прилагођења. Развој алата система за извештавање (WACOM Алат) био је усмерен на омогућавање размене информација о ICS 207 (Incident Organisation Chart), ICS

РАЗВИЈЕНИ WACOM АЛАТИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ОСНОВУ ЗА ПОБОЉШАЊА И ДАЉИ РАЗВОЈ СИСТЕМА САВА GIS КАО ЗАЈЕДНИЧКЕ ПЛАТФОРМЕ ЗАЈЕДНИЦЕ САВСКЕ КОМИСИЈЕ

209 (Incident Status Summary) на интернет страници подржаној ГИС корисничким системом.

WACOM Алат који разматра три кључне компоненте (свесност о комплексности ситуације, комуникацију те моделовање-прогнозирање), развијен је и тестиран током пет штабних вежби. Три кључна елемента WACOM Алата су:

- 1. Алат за координацију транснационалних инцидената** - омогућује ефикасну и успешну комуникацију између заинтересованих страна (институција) укључених у одговор на поплаве односно акцидентна загађења. Алат садржи информације о организацији активираних штабова, а њихови извештаји о активностима могу да послуже као референтни извор информација о активностима које се одвијају приликом интервенције. Размена информација о активностима сваког појединог штаба омогућује побољшање општег одговора на акциденте и помаже целокупном управљању ванредним догађајима.
- 2. Алат за транснационално моделовање** - омогућује моделовање (прогнозирање) ванредног догађаја (поплаве/случајног загађења) на бази података о протоку реке у стварном времену. Модул за прогнозу поплава био је у функцији и пре WACOM пројекта (Сава FFWS). Заједно са модулом развијеним у оквиру WACOM-а, који подржава моделовање ширења (пропагације) акцидентног загађења, оба ванредна догађаја су узета у обзир.
- 3. Алат за подизање свести на транснационалном нивоу** о датој ситуацији удружује динамички доток информација о развоју инцидента, које транснационалном партнерству обезбеђују заједнички статус инцидента који је у току, што је основа за примену националних

Фото: Мирослав Јеремиф

мера за ванредне ситуације, а исто тако и мера усклађених на транснационалном нивоу. Овај WACOM алат користи се као алат за управљање, а дневни извештаји израђују се на крају сваког оперативног периода за сваки штаб посебно (образац ICS 201 и 209).

Развијени WACOM алати представљају основу за побољшања и даљи развој система Сава GIS као заједничке платформе Савске комисије, који омогућава размену и ширење информација и знања о управљању пловидбом те активностима на превенцији и контроли акцидентата у сливу реке Саве.

Сврха надоградње система Сава GIS-а била је развијање модула за

пловидбу (NAV) те модула за превенцију и контролу акцидентата (APC) као саставних делова платформе:

- APC модул обједињује функционалности управљања информацијама о опасности од загађења, о акцидентима, о мерама за ублажавање последица загађења те о информацијама у контексту управљања ванредним ситуацијама и системима командовања инцидентима;
- NAV модул обједињује функционалности управљања информацијама те визуелизације електронских навигационих карата и информација из албума мостова на реци Сави и њеним пловним притокама.

Штабне ВЕЖБЕ

Свака WACOM вежба организована је као практична међународна штабна вежба, руковођени догађај са елементима интерактивне дискусије између наратора и учесника из различитих надлежних институција

П ратећи специфичне циљеве пројекта, везане за размену нових идеја, побољшање процедура на основу WACOM алата као и тестирање ефикасности нових алата, пројектни партнери развили су и одржали пет штабних вежби (ТТХ) које су уједно биле и практични тренинг за све заинтересоване стране.

Штабна вежба је специфично организовани догађај који може да се изведе на неколико нивоа, од уводних семинара до сложених теренских вежби. Свака WACOM вежба организована је као практична међународна штабна вежба и руковођени догађај који садржи елементе интерактивне дискусије између наратора и учесника из различитих институција надлежних за одговор у случају акцидентних ситуација и штабова. Спроведене штабне вежбе одвијале су се према специфичним сценаријима случаја непогода за слив Саве у три случаја везаних за акцидентно загађење, а у два случају за значајне поплавне догађаје.

Прве припреме за спровођење штабних вежби почеле су почетком 2021. године када су пројектни партнери дефинисали заједничке циљеве вежби. После избора најприкладније методе за извођење вежби почела је даља припрема њиховог спровођења. Кључни документи припремљени за спровођење вежби били су Сценарији догађаја, Планови за непредвиђене ситуације те Извештаји о захтевима

штабних вежби који су израђени у складу са циљевима пројекта и методологијама описаним у пратећим документима.

Сценарио штабне вежбе описује случајеве непогода, загађење нафтом реке Саве изазвано испадањем из шина теретног воза у Зиданом Мосту, насукавање танкера у Славонском Броду, акцидент на бензинској станици у Зворнику, и два поплавна догађаја на реци Сави, Уни и Босни у првом, те на реци Дрини у другом сценарију. Планови за непредвиђене ситуације описују активности одговора на појединачне догађаје и комбинују постојеће планове и добро уходане процедуре за координацију и активацију заинтересованих страна. Истовремено, они дају упутства за коришћење нових WACOM алата у координацији и одговору на акцидент. Извештај о захтевима штабних вежби, тј. извештај о њиховом спровођењу, садржи детаље као што су место догађаја, дневни ред, предузети кораци и садржај штабне вежбе, као и MSEL (Master Scenario Event List) временски оквир. Тако припремљени документ садржи све потребне детаље и распоред одговора појединачних учесника сваке штабне вежбе.

Међународно партнерство на WACOM пројекту омогућило је спровођење штабних вежби у различитим земљама комбинујући међународне одговоре у различитим комбинацијама.

Прва штабна вежба везана за испадање воза из шина и загађења реке Саве, изведена је у Брежицама у

Фото: Јосип Ушај

ПЛАНОВИ ЗА АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ ОПИСУЈУ АКТИВНОСТИ ОДГОВОРА НА ПОЈЕДИНАЧНЕ ДОГАЂАЈЕ ТЕ КОМБИНУЈУ ПОСТОЈЕЋЕ ПЛАНОВЕ И ВЕЋ ДОБРО УСПОСТАВЉЕНЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ И АКТИВАЦИЈУ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

Словенији. Вежба је окупила неколико заинтересованих страна и представнике штабова из Словеније и Хрватске. Сценарио обилног загађења реке Саве због цурења нафте из теретног воза у тешким временским условима омогућио је учесницима да се активно укључе и проуче специфичан одговор појединачних институција, оперативних снага и штабова. У исто време, учесници су тестирали нове WACOM алате за побољшање транснационалне координације у одговору на катастрофу, подизање свести о озбиљности ситуације и помогли у моделовању пропагације

(ширења) загађења. На штабној вежби У Брежицама, WACOM алати су по први пут примењени и коришћени у симулацијама ванредних догађаја.

Након штабне вежбе у Брежицама уследиле су две штабне вежбе у Славонском Броду и две у Брчком. Свака штабна вежба демонстрирала је једно акцидентно загађење и једну поплаву. Штабну вежбу у Славонском Броду изводиле су заинтересоване стране (штабови) из Хрватске и Босне и Херцеговине, а штабну вежбу у Брчком заинтересоване стране из Босне и Херцеговине и Србије. Спровођење свих штабних вежби заснивало се на заједничкој

методологији и интерактивној разради одговора на сценарио акцидентног догађаја. Важан задатак био је дефинисање и објашњење улоге сваке појединачне институције и коришћење нових WACOM алата.

Све штабне вежбе успешно су оствариле пројектне циљеве. Анализа је показала да је извођење штабних вежби изврстан пример добре праксе за побољшање припремљености и подизање свести о важности благовременог одговора свих надлежних институција, као и за проверу и примену нових протокола и алата за управљање катастрофама.

Развој СТРАТЕГИЈА за спремност и хитан одговор

Главни циљ стратегије је стварање услова за побољшане и усклађене институционалне механизме који ће последично умањити ризик за животну средину и ризик за јавно здравље у земљама на сливу реке Саве у случају акцидентата повезаних с водама

У последњој фази WACOM пројекта развијен је предлог Стратегије за спровођење координисаног планирања спремности и одговора. То је важна веза у остваривању циљева пројекта као што су смањење ризика за животну средину повезаних са акцидентним загађењем и поплавама, те унапређење капацитета за активирање протокола за савладавање несрећа у сливу реке Саве.

Развијена стратегија, усуглашена од стране свих пројектних партнера, омогућиће ширу употребу и имплементацију резултата пројекта. Главни циљ стратегије је стварање услова за побољшане и усклађене институционалне механизме који ће последично смањити ризик за животну

средину и ризик за јавно здравље у земљама слива реке Саве у случају акцидентата повезаних са водама. Стратегија обједињава све постојеће билатералне протоколе из области цивилне заштите и управљања водама, као и Механизам цивилне заштите у ЕУ и друге мултилатералне споразуме.

Стратегија је развијена по вертикалном начелу „одоздо према горе“ (bottom up approach) и на бази искуства и рада свих учесника WACOM пројекта, обједињује све аспекте управљања водама, цивилне заштите и пловидбе. Окосницу чини готово стотину примера добре праксе важних за ефикаснији одговор у случајевима акцидентног загађења и поплава. Ове су добре праксе утврђене током развоја пројекта, а посебно током интерактивних образовних активности

као што су националне и регионалне WACOM радионице, те штабне вежбе реализоване у блиској сарадњи са заинтересованим странама свих циљних група. На основу тога, израђен је и свеобухватни каталог мера за бољу припремљеност и прекогранично усклађивање и повезивање, а који је уједно и основ ове стратегије.

Мере из каталога груписане су у 13 области: образовање, управљање људским ресурсима, информационо-комуникационе технологије, управљање информацијама, инфраструктура, знање, логистика, организација, планирање, финансије и др. У свакој земљи учесници пројекта статус спровођења појединачних мера прегледан је и оцењен појединачно, и процењен је приоритет сваке појединачне мере. На тај начин, дефинисани су приоритети и важност спровођења мера за сваку појединачну земљу те заједнички транснационални приоритети. У WACOM Декларацији о поплавама и случајном загађењу (FAP) дефинисана су и темељна начела поступања према којима би стратегија и спровођење требали да:

- буду уско повезани са постојећим националним законодавством, законодавством ЕУ као и билатералним и мултилатералним споразумима;
- препознају важност припремне фазе у циклусу управљања ризицима од катастрофа, те већ од самог почетка буду засновани на ефикасној прекограничној сарадњи;
- теже ка подизању свести о сложености ситуација,

континуирано побољшавају размену информација током фазе одговора, поспешујући тако заједничко разумевање тренутне кризне ситуације;

- се залагају за бољу комуникацију и сарадњу између различитих институција које би требало да буду део механизма за спремност, одговор, отклањање и умањење последица акцидентата;
- раде на побољшаној размени информација, моделирању и прогнозирању, при чему је потребно препознати централно место постојећих система SAVA GIS, SAVA HIS и SAVA FFWS, те да наставе да одржавају и развијају ICT (Information and Communication Technologies) алате на мултилатералном и националном нивоу;
- подрже спровођење пројекта SAVA STEER - Стратегије за хитни одговор на непогоде у сливу реке Саве и њених смерница за имплементацију, при чему је потребно спроводити широк распон мера како би се осигурало ефикасно и успешно смањење ризика од катастрофа због акцидентног загађења и поплава.

Ради што ефикаснијег одговора развијене су две стратегије: Стратегија за сарадњу и повезивање приликом одговора на поплаве те Стратегија за сарадњу и повезивање приликом одговора на акцидентна загађења. Обе стратегије утврђују главне разлоге за примену предложених алата, а посебно поступака повезаних са координацијом, моделовањем и подизањем свести.

Фото: Предраг Зец

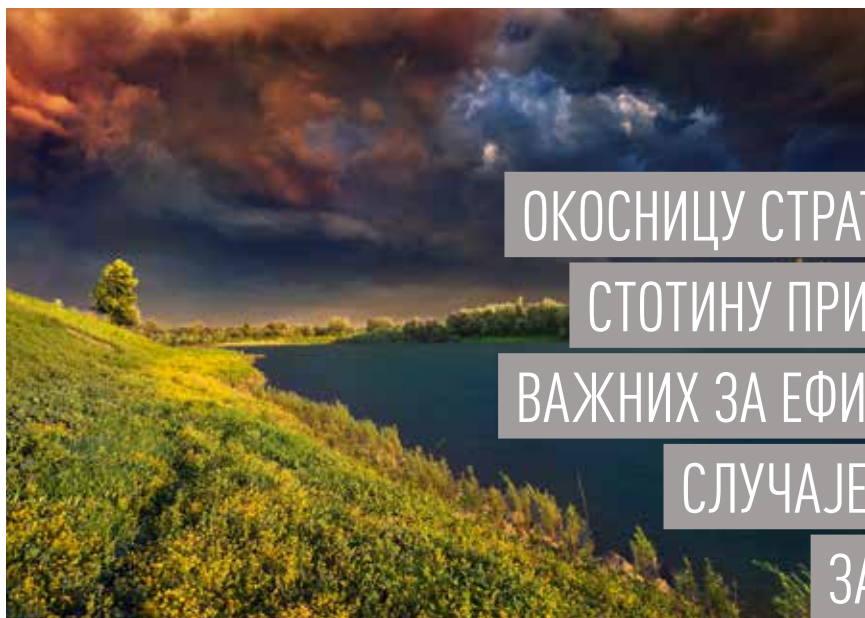

Фото: Ивица Брлић

ОКОСНИЦУ СТРАТЕГИЈЕ ЧИНИ ГОТОВО
СТОТИНУ ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ
ВАЖНИХ ЗА ЕФИКАСНИЈИ ОДГОВОР У
СЛУЧАЈЕВИМА АКЦИДЕНТНОГ
ЗАГАЂЕЊА И ПОПЛАВА